

मसुर्याडदी गाउँपालिका
गाउँ सभाको सचिवालय
लमजुङ जिल्ला गण्डकी प्रदेश, नेपाल
सभाका सदस्यहरुको उपस्थिति माइन्युट

अधिवेशन: १९औं (बजेट अधिवेशन)

वैठक संख्या: १

वैठक स्थान: मसुर्याडदी गाउँपालिका,

वैठक मिति: २०८२/०३/१०

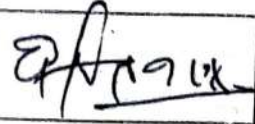
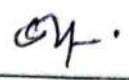
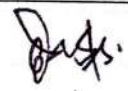
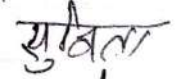
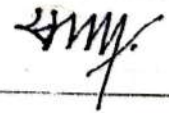
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,

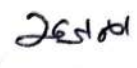
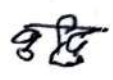
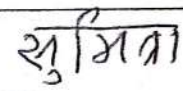
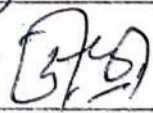
वैठकको अध्यक्षता: अर्जुन गुरुङ

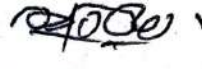
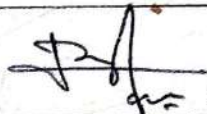
राष्ट्रकवि माधव प्रसाद घिमिरे वैठक कक्ष,

वैठक समय: ११:०० बजे विहान

क्र.स.	पदाधिकारीको नामथर	पद	दस्तखत	कैफियत
१	श्री अर्जुन गुरुङ	गाउँ सभा अध्यक्ष		
२	श्री जुनामाया थापा	गाउँ सभा सदस्य		
३	श्री रुद्रमान गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
४	श्री चेत बहादुर गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
५	श्री दुधमान तामाङ	गाउँ सभा सदस्य		
६	श्री बल बहादुर गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
७	श्री घनश्याम घले	गाउँ सभा सदस्य		
८	श्री मिन रासी गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
९	श्री तिल बहादुर गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		

१०	श्री धनसिङ तामाङ	गाउँ सभा सदस्य		
११	श्री हरिश्चन्द्र थापा	गाउँ सभा सदस्य		
१२	श्री सोमबहादुर वि.क.	गाउँ सभा सदस्य		
१३	श्री पुर्ण घले	गाउँ सभा सदस्य		
१४	श्री पुर्णकाशी गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
१५	श्री पारकासी गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
१६	श्री मिनाकुमारी नेपाली	गाउँ सभा सदस्य		
१७	श्री निर्मलराज गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
१८	श्री हेमजङ गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
१९	श्री गंगामाया वि.क.	गाउँ सभा सदस्य		
२०	श्री सुनक्रोए गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
२१	श्री सुनिता गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
२२	श्री बुद्धिप्रसाद गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
२३	श्री सलिना वि.क.	गाउँ सभा सदस्य		
२४	श्री सुमन गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		

२५	श्री तुलसी प्रसाद गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
२६	श्री भोजराज गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
२७	श्री देवीजड गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
२८	श्री रज्जना गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
२९	श्री सृजना वि.क.	गाउँ सभा सदस्य		
३०	श्री बुद्ध बहादुर गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
३१	श्री सिता गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
३२	श्री विद्या बहादुर गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
३३	श्री सुमित्रा साक्की	गाउँ सभा सदस्य		
३४	श्री रामचन्द्र गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
३५	श्री रिता परियार	गाउँ सभा सदस्य		
३६	श्री बाल कुमारी पाण्डे	गाउँ सभा सदस्य		
३७	श्री तारालाल थापा	गाउँ सभा सदस्य		
३८	श्री सन्ध्या गुरुड	गाउँ सभा सदस्य		
३९	श्री दुर्गा बहादुर तामाङ	गाउँ सभा सदस्य		

४०	श्री तिल कुमारी थापा	गाउँ सभा सदस्य		
४१	श्री वेल कुमारी गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य	वेलकुमारी	
४२	श्री अमर बहादुर गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
४३	श्री गम बहादुर गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
४४	श्री भगवती वि.क.	गाउँ सभा सदस्य	भगवती	
४५	श्री लोक बहादुर थापा	गाउँ सभा सदस्य		
४६	श्री वृख बहादुर गुरुङ	गाउँ सभा सदस्य		
४७	श्री सोमा परियार	गाउँ सभा सदस्य		
४८	श्री अर्जुन चपाई	गाउँ सभा सचिव		

निर्णयहरु :

निर्णय नं. १ : मस्याङ्दी गाउँपालिकाको आ.व. २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम सम्बन्धमा ।

सभामा प्रस्तुत मस्याङ्दी गाउँपालिकाको आ.व. २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम उपर छलफल भई निम्नानुसारको नीति तथा कार्यक्रम सर्वसम्मत रूपमा पारित गर्ने निर्णय भयो ।

"समृद्ध, आधुनिक, हराभरा मस्याङ्दी गाउँपालिकाको आधार:

कला, संस्कृतिको संरक्षण, कृषि, पर्यटन, उर्जा र पूर्वाधार "

मस्याङ्दी गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

मस्याङ्दी गाउँपालिका गाउँसभाको १९ औं अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत गर्दछु । मस्याङ्दी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय गाउँसभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ । विक्रम संवत् २०७९ साल वैशाख ३० गते सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनबाट हामीलाई मतदान मार्फत निर्वाचित गर्नुहुने आदरणीय मस्याङ्दी गाउँपालिका बासी आमा, बुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु लगायत सबैमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

सर्वप्रथम लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिको लागि शहादत प्राप्त गर्नुहुने सबै अमर शहिदहरुलाई स्मरण गर्दै, उहाँहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । यो परिवर्तनको आन्दोलनमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने अग्रज नेताहरुप्रति हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

मस्याङ्दी गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिका लागि नेपालको संविधान, सङ्घीय, प्रदेश र स्थानीय कानून द्वारा प्रदत्त हक अधिकारको प्रचलन गर्न तथा कानून द्वारा निर्देशित काम, कर्तव्य र दायित्व निर्वाह गर्न हामी प्रतिबद्ध छौ । नारामा उल्लेख भए बमोजिम कृषि, पर्यटन, उर्जा र पूर्वाधारको विकास नै समृद्ध मस्याङ्दी गाउँपालिका निर्माणको आधार हो । सेवाग्राहीले सरल र सहज तरिकाले सेवा प्राप्त गर्ने हकलाई सुनिश्चित गर्न सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गर्न जरुरी छ । पूर्वाधार विकास, सुशासन र आर्थिक विकासको गतिले मात्रै समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्न सकिन्छ । यस्तै विषयहरुलाई प्राथमिकतामा राखेर यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरेको छु ।

अब म यस मस्याङ्दी गाउँपालिकाको गरिमामय सभामा आगामी आ.व. २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षका लागि विकासका प्रयासहरुलाई मार्गदर्शन गर्न र स्रोत साधनहरुको उपयोगमा दिशानिर्देश गर्ने हेतुले यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेको छु । यसैको नीतिगत मार्गदर्शनमा रहेर आगामी आ.व. २०८२/०८३ को बजेट तर्जुमा गरी विनियोजन गरिनेछ । जस अनुसार गाउँपालिकाले गर्नुपर्ने विषयगत क्षेत्रहरुमा निम्नानुसारका नीति लिइनेछ । सङ्घीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान, राजस्व बाडफाँड वापत प्राप्त अनुदान, विशेष अनुदान, सम्पूरक अनुदान, विद्युत रोयल्टी,

आन्तरिक स्रोत (राजस्व), शसर्त अनुदान तथा अन्य अनुदानलाई आधार मानी बजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइनेछ ।

❖ आर्थिक विकास नीति:

आर्थिक विकासका क्षेत्रमा निम्न बमोजिमका नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

क) कृषि तथा पशुपंछी विकास नीति:

१. कृषि उत्पादनलाई बजारीकरणमा सहज बनाउन कृषि ढुवानी सेवा सञ्चालनलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
२. कृषि सेवा केन्द्र, खुर्चा निर्मित चिस्यान केन्द्रलाई सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
३. कृषि उत्पादनलाई प्रोत्साहित गर्न कृषि हाट मेलाहरुको आयोजनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. सामुहिक खेति प्रणालीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
५. रासायनिक मल तथा विषादीको प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्दै प्राङ्गारिक मल तथा जैविक विषादीको प्रयोगमा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
६. एक घर एक करेसाबारी, मसुराङ्दी गाउँपालिका भरी कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।
७. कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा आधारित अनुदानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८. स्थानीय लोपोन्मुख बीउविजन, रैथाने वालीहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै गाउँपालिका स्तरीय बीउ बैंकको स्थापना र व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
९. भूगोल माटो र हावापानीको आधारमा क्षेत्रगत पकेट क्षेत्रहरु घोषणा गरी एक वडा एक उत्पादनको निति कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
१०. माछा, मासु, दूध, तरकारी र अण्डामा आत्मनिर्भर बनाई उत्पादन, प्रशोधन र विक्री वितरणमा जोड दिइनेछ ।
११. परम्परागत भेडा, बाख्रा, गाई, भैसीका घुम्ती गोठ तथा खर्कहरुलाई सुदृढ गर्दै पशु जन्यवस्तु तथा परिकारको प्रशोधन र व्यवसायीकरणमा जोड दिइनेछ ।
१२. कृषि तथा पशुपंछी विमालाई अनिवार्य गरिनेछ ।
१३. पशुपंछीहरुलाई पूर्ण खोप सुनिश्चित गरिनेछ ।
१४. पशु स्वास्थ्य शिविर आयोजना गरिनेछ ।
१५. व्यवसायिक घाँस खेतिमा जोड दिइनेछ ।
१६. कृषि तथा पशुपंछीको उत्पादन बढाउँदै प्रशोधन, ग्रेडिङ, प्याकिङ र भण्डारणको व्यवस्था गर्दै कृषि बजारलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
१७. पशुपालनका लागि नस्ल सुधार, उन्नत तथा पोषणयुक्त घाँस विकास, चरिचरन वा खर्क विकास तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१८. कोसेली घरको स्थापना गरी कृषिजन्य उपजहरुको बजारीकरण गरिनेछ । समर्थन मूल्य निर्धारण गर्दै विचौलियाहरुको गलत प्रभावलाई अन्त्य गरिनेछ ।
१९. फुल र फलफूलको नर्सरी स्थापना गरि फलफूल खेतिमा विशेष जोड दिइनेछ ।
२०. गाउँपालिकाको उत्पादन बढाउन माटो परीक्षण शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
२१. वाली उपचार शिविर आयोजना गरिनेछ ।
२२. आई पि यम कृषक पाठशाला सञ्चालन गरिनेछ ।

सुदूर पश्चिम प्रदेश
अध्यक्ष

२३. व्यवसायिक कृषकहरूलाई प्रोत्साहित गर्न कृषि तथा पशु फर्म र कृषक समुह दर्ता / नविकरण दस्तुर रु.१००/- मात्र लिइनेछ ।

ख) पर्यटन विकास नीति:-

१. पर्यटन विकासलाई गाउँपालिकाको आर्थिक विकासको मेरुदण्ड मानी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक आगमन बढाउन प्रचार-प्रसार र पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
२. ऐतिहासिक राष्ट्रिय व्यक्तित्वहरू भूगोलविद् डा.हर्क गुरुङ, राष्ट्रिय विभूति वीर भक्ति थापा, राष्ट्रकवि माधवप्रसाद घिमिरेका चिनारी हुने स्थलहरू संरक्षण र पार्कहरू निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
३. मस्याङ्दी महोत्सव लगायत विभिन्न महोत्सवहरूको आयोजना गरिनेछ । परम्परागत भिरमह शिकारलाई पर्यटनसँग जोडिनेछ ।
४. पि.पि.पि अवधारणामा पालिकाभित्रका पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
५. जगत स्थित तातोपानी कुण्डलाई स्तरोन्नति गर्दै प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
६. स्याङ्गे झरना, हामखोला झरना, बुङ झरना, अक्टोपस झरना र पेम्पो झरनाहरूलाई थप व्यवस्थित बनाई क्यानोनिङको व्यवस्था गर्न प्रयत्न गरिनेछ ।
७. भुलभुले - भुस्मे, डादी - नयाँगाउँ, उस्ता - छिनखोला, ताराचोक - लुदी देखि धार्मिक एवं पर्यटकीय हिसाबले उच्च सम्भावना भएको बाह्रपोखरी जोड्ने पर्यटकीय पदमार्ग निर्माणमा जोड दिई विकास गरिनेछ ।
८. घनपोखरा, खुदी-शिउरुङ, रामबजार-उपल्लो ताघ्रिङ, थुर्जुलेक-दुधपोखरी जोड्ने एक धार्मिक एवं पर्यटकीय पदमार्गको विकास गरिनेछ । सो पदमार्गलाई मनाङ र पोखरा सँग जोडिनेछ ।
९. भिरपुस्तुन, घेर्मु - ठुल्गागी ताल सम्म पुराने पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण गरिनेछ ।
१०. खुदी - भलामचौर - घलेगाउँ - घनपोखरा - जिम्दो - हर्सिङ डाँडा - शिउरुङ - छापा पर्यटकीय पदमार्गको विकासमा जोड दिइनेछ ।
११. बेसिशहर-मनाङ बैकल्पिक पर्यटकीय पदमार्गको मस्याङ्दी खण्डको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
१२. मस्याङ्दी गाउँपालिकाभित्र रहेका पुरातात्विक महत्वका पाटी पौवा चौतारा, मठ मन्दिर, गुम्बा चैते, दुङ्गे धारा, ठाँटी, सत्तल, कुवा आदीको खोज अनुसन्धान गरी संरक्षण गरिनेछ ।
१३. स्थानीय कच्चा पदार्थहरूबाट पर्यटन उद्योग स्थापना गरी स्वरोजगारको सिर्जना गरिनेछ ।
१४. सञ्चालनमा रहेका होमस्टेहरूलाई थप स्तरोन्नति तथा प्रवर्द्धन गर्दै नयाँ सम्भावित गाउँहरूलाई होम स्टे गाउँको रूपमा विकास गरिनेछ ।
१५. प्याराग्लाइडिङ, ज्यापिटिङ, जिपलाइन, क्यानोनिङ जस्ता साहसिक खेलहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, प्रवर्द्धन तथा विकास सम्बन्धी कार्यहरू गरिनेछ ।
१६. पर्यटन सूचना केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

ग) उद्योग तथा वाणिज्य र व्यापार व्यवसाय नीति:-

१. कृषि, वन र जडीबुटीसँग सम्बन्धित कच्चा पदार्थहरूको प्रयोग गरी साप्ता तथा घरेलु उद्योगहरू स्थापनामा प्रोत्साहन र सहयोग गरिनेछ ।
२. ढुङगा, मिट्टी तथा बालुवाको स्रोतको संक्षिप्त प्रारम्भिक वातावरणीय मूल्याङ्कन (IEE) बमोजिम उत्खनन र निकासी गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३. सार्वजनिक, सहकारी र निजी लगानी अर्थतन्त्रको तीनखम्बे नीतिलाई आत्मसाथ गरिनेछ
४. व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरणलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
५. स्थानीय लगानीलाई संरक्षण र प्रोत्साहन गरी बाह्य लगानीलाई आकर्षण गर्न गैर आवासीय मर्स्याण्ड्दी वासीहरूलाई लगानीमैत्री वातावरण तयार गरिनेछ ।
६. कृषि पशु बिउविजन, औषधि तथा विषादि विक्रि वितरणलाई कडाईका साथ नियमन तथा अनुगमन गरिनेछ ।

घ) सहकारी तथा वित्तीय सम्बन्धी नीति:-

१. सहकारी संस्था सम्बन्धी स्थानीय ऐन, नियम, नीति, कानून तथा मापदण्ड कार्यान्वयन गरी नियमनमा जोड दिइनेछ ।
२. कम पूँजी र समान उद्देश्य भएका सहकारीलाई एकीकरण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि, प्रवर्द्धन र विकासमा जोड दिइनेछ ।
४. सहकारीहरूलाई उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहित गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
५. संकट ग्रस्त सहकारीहरूको पहिचान गरी समयमा नै यसको व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।

ङ) गरीबी निवारण लघु उद्यम विकास तथा रोजगार नीति:-

१. गरिबी निवारणको लागि पालिकामा गरीबीको अवस्था पत्ता लगाउन मापदण्ड अनुसार वर्गिकरण गरिनेछ ।
२. दक्ष तथा सक्षम जनशक्तिको विकास गरी आन्तरिक रोजगारीको प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक सीपमूलक तालिमको पहिचान गरी बेरोजगार व्यक्तिलाई तालिम दिइनेछ ।
३. संघ तथा प्रदेशले ल्याएको रोजगार मुलक कार्यमा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिनेछ ।
४. रोजगार सेवा केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
५. कृषि, पर्यटन, घरेलु तथा साना उद्योग, साना जल विद्युत, लघुवित्त, सहकारी जस्ता रोजगारी सिर्जना हुन सक्ने सघन क्षेत्रमा लगानी बढाउन प्रोत्साहित गरिनेछ ।
६. गरीबी निवारण कोषद्वारा समुदायलाई हस्तान्तरण गरिएको कोष सञ्चालन र थप व्यवस्थित गर्न समितिहरूलाई सक्रिय र जिम्मेवार बनाइनेछ ।
७. स्थानीय रोजगार रणनीति तय गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
८. बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएकाहरूको सञ्जाल निर्माण गरि उनिहरूको ज्ञान, सिप र पूँजीको उपयोग गरिनेछ ।

❖ सामाजिक विकास नीति :

क) शिक्षा:

१. बालमैत्री स्थानीय शासन लागू गर्ने प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
२. शिक्षा प्राप्ति बालबालिकाको मौलिक अधिकार हो । विद्यालयहरूको सिकाइलाई नतिजामुखी तथा व्यवहारिक गराउन गाउँपालिकाबाट पारित २५ बुँदे शैक्षिक घोषणाको कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३. विद्यार्थी ड्रपआउटलाई शुन्यमा भर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
४. गाउँपालिका स्तरीय शैक्षिक कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिदै थप व्यवस्थित गरिनेछ । उत्कृष्ट नतिजा ल्याउन सफल विद्यालय र विद्यार्थीहरूलाई थप प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।

 वर्जुन गुरुङ
 सचिव

५. खानेपानी, छात्रामैत्री शौचालय, विज्ञान प्रयोगशाला, कम्प्युटर ल्याब र पुस्तकालयको उचित व्यवस्थापन गर्दै प्रयोगात्मक शिक्षामा जोड दिइनेछ ।
६. कक्षा १-८ को पाठ्यपुस्तक निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
७. पालिका स्तरीय परिक्षा बोर्ड मार्फत परिक्षालाई थप प्रभावकारी र मर्यादित बनाइनेछ ।
८. बालबालिकालाई नैतिक एवं सकारात्मक सौचको विकास गराउन विद्यालय स्तरीय उत्प्रेरणात्मक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
९. एक पालिका एक प्राविधिक धारका विद्यालय स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
१०. भूगोल तथा विद्यार्थी संख्याको आधारमा विद्यालयहरुको समायोजन गरी उचित व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
११. शिक्षासँग सरोकार राख्ने गै.स.स सँग सहकार्यको नीति अगाडी बढाइनेछ ।
१२. नेपाल सरकारको एक स्थानीय तह एक नमूना विद्यालय स्थापनाको नीतिलाई आत्मसाथ गरी सहकार्यका कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
१३. विद्यालयमा सिकाइ उपलब्धी वृद्धि गर्नको लागि विभिन्न तालिम तथा शैक्षिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन र व्यवस्थापन गरिनेछ । सिपयुक्त कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. मा.वि., आ.वि. र प्रा.वि.तहका मस्याङ्दी भुगोलमा लामो समय रहन सक्ने स्थायी शिक्षकहरु मध्येबाट छनौट गरि प्रशिक्षण तालिम उपलब्ध गराई उनिहरुबाट नै शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धिको लागि विभिन्न तालिमहरु सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१५. सुत्केरी विदामा रहने शिक्षकहरुको बैकल्पिक व्यवस्था गरिनेछ ।
१६. विद्यालयहरुमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न विशेष जोड दिइनेछ । मस्याङ्दी कप आयोजनालाई थप कार्यक्रम सहित निरन्तरता दिइनेछ ।
१७. प्रा.वि. तहका शिक्षकहरुलाई मन्टेशरी तालिम सञ्चालन र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१८. सामुदायिक विद्यालयहरुमा आवासीय तथा छात्रवासको अवधारणा लागू गरिनेछ ।
१९. विपन्न दलित, सीमान्तकृत, गरीब, अपाङ्गता, अनाथ आदिको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
२०. एक विद्यालय एक पुस्तकालय, एक विद्यालय एक विज्ञान प्रयोगशाला, बडा कार्यालयमा मिनि लाइब्रेरीको व्यवस्था गरी आवश्यकता अनुसार बैकल्पिक शिक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
२१. उचित मापदण्ड निर्धारण गरी शिक्षक दरबन्दी मिलाउन गरिनेछ ।
२२. शारीरिक शिक्षा, खेलकुद, योग, नृत्य संगित र अन्य अतिरिक्त क्रियाकलापहरुको सञ्चालनका लागि घुम्टि शिक्षकहरुको व्यवस्था गरिनेछ ।
२३. विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक, अभिभावक, विद्यार्थीहरुलाई तालिम, गोष्ठी तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै जवाफदेही बनाइनेछ ।
२४. दिवा खाजामा थप बजेटको व्यवस्था गर्दै स्थानीय पौष्टिक खाद्य उत्पादनलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
२५. विद्यालयहरुमा स्वच्छ खानेपानी व्यवस्था, जंकफुड निषेधित विद्यालय बनाउँदै जंकफुड निषेधित गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।
२६. प्र.अ.हरुलाई बाल विकास सम्बन्धी तालिम र तहगत प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गर्दै थप जिम्मेवार बनाइनेछ ।
२७. विद्यालयमा स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२८. कक्षा १२ सकेर वसेका विद्यार्थीहरूलाई बेसिक कम्प्युटर शिक्षाको व्यवस्था गरिनेछ ।

२९. पालिका भरिका विद्यार्थीहरूको पोषाकमा एक रुपता ल्याइनेछ ।

ख) स्वास्थ्य नीति:-

१. आधारभूत, निःशुल्क स्वास्थ्य सेवालाई थप गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाइनेछ साथै नियमित सेवाको पहुँचमा नरहेका जनतालाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ ।
२. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गर्नका लागि यसै आ.व. भित्र १० शैया मर्याद्वी अस्पताल सञ्चालनमा ल्याइनेछ । सोका लागि आवश्यक पर्ने जनशक्ति र उपकरणहरूको व्यवस्थापनको लागि माथिल्लो निकायहरूमा आवश्यक समन्वय गरि उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
३. आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ सेवा सुविधा सहित स्वास्थ्य शिविरहरू सञ्चालन र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४. यस गाउँपालिकाको खुदी र घेरुमा सञ्चालित ल्याव सेवालाई थप सुदृढ गदै निरन्तरता दिइनेछ ।
५. औषधी तथा स्वास्थ्य सामग्री खरिद लगायत स्वास्थ्य सेवाका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
६. घरमा हुने सुत्केरीलाई शून्यमा झार्न सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी घरबाट प्रसुति केन्द्र सम्म निशुल्क एम्बुलेन्समा ल्याउने र पुर्याउने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७. लुकेर वसेका क्षयरोगीहरूलाई समयमा नै पत्ता लगाई उपचारको व्यवस्था मिलाउन दुरदराजमा रहेका वस्तीहरूमा प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालय सँग समन्वय गरि क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
८. विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा तथा समुदाय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै निरन्तरता दिइनेछ ।
९. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई आवश्यक अभिमुखीकरण तथा तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
१०. पालिकामा रहेका मनोसामाजिक स्वास्थ्य समस्या भएका व्यक्तिहरूको पहिचान गरी मनोपरामर्श तथा विपन्नहरूलाई निःशुल्क औषधीको व्यवस्था गरिनेछ ।
११. माध्यमिक विद्यालयहरूमा विद्यालय आयुर्वेद स्वास्थ्य र योग शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरी विद्यार्थीहरूको माध्यमबाट स्वस्थ पालिका बनाउन प्रयत्न गरिनेछ ।
१२. योगको माध्यमबाट रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता वृद्धि गराउन जनता आरोग्य तथा स्वस्थ जीवनशैली कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१३. संघ र प्रदेश सरकार सँगको सहकार्यमा स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई अगाडी बढाइनेछ ।
१४. पोषण लक्षित सामुदायिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गदै पोषणमैत्री बडा तथा पालिका घोषणाको लागी आधार तयार गरिनेछ ।
१५. नसर्ने रोगहरूको जोखिमलाई न्युनिकरण गर्न नसर्ने रोगहरूको खोजपडताल तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६. घर परिवार, ग्रामालय, सार्वजनिक स्थल, सभा भेलाहरूमा जङ्ग फुडलाई न्यूनीकरण गदै स्थानीय अर्गानिक खाद्यवस्तुको प्रयोगलाई बढवा दिइनेछ ।
१७. अति विपन्न परिवारलाई निःशुल्क स्वास्थ्य बिमाको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

 जबुन गुल्ड
अध्यक्ष

१८. पूर्ण खोप वडा तथा पालिका शुगिश्चितता तथा दिगोपना घोषणा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ग) खानेपानी, फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाइ नीति:-

१. नागरिकहरूलाई सुरक्षित खानेपानीको व्यवस्था गर्न क्रमिक रुपमा एक घर एक धारा अभियानलाई निरन्तरता दिई सुरक्षित पिउने पानी व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।
२. खानेपानीका मुहान र जलाधार क्षेत्रको संरक्षण गरिनेछ ।
३. फोहोरमैला संकलन, वर्गीकरण र यसको उचित व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । सार्वजनिक स्थल, नदि खोलाहरूमा फोहोर फाल्न निषेध गरिनेछ । साथै फोहोरलाई मोहोरमा रुपान्तरण गर्ने नीति लिइनेछ । थप व्यवस्थापनको लागि अन्य पालिकाहरु सँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
४. सफा मस्यौडी गाउँपालिका अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५. उचित ढल व्यवस्थापन गर्न जोड दिइनेछ ।
६. फोहोर मैला व्यवस्थापन र सरसफाइ सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
७. प्लाष्टिक र शिशाजन्य वस्तुको प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्दै दुना टपरी जस्ता स्थानीय श्रोत साधनबाट निर्मित सामग्रीको प्रयोगलाई बढवा दिइनेछ । प्लाष्टिक प्लेट, कप र चम्चाको प्रयोगलाई थप कडाईका साथ निषेध गरिनेछ ।
८. व्यस्त सार्वजनिक स्थानहरूमा शार्वजनिक शौचालय निर्माण कार्य शुरुवात गरिनेछ ।

घ) युवा तथा खेलकुद विकास नीति:-

१. मस्यौडी गाउँपालिका खेलकुद विकास समिति द्वारा खेलकुदको योजनावद्ध विकास गरिनेछ ।
२. वडा स्तरीय मस्यौडी रनिङ, शिल्ड खेलकुद प्रतियोगिताहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
३. एक वडा एक खेलमैदान निर्माण गरी खेलकुदको विकासमा जोड दिइनेछ ।
४. गाउँपालिका भित्र अन्तर क्लव स्तरीय खेलकुद गतिविधिहरुको सञ्चालनलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
५. व्यवसायिक खेलाडीको प्रवर्द्धनका लागि विशेष सहयोग कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
६. युवा उद्यमशीलता विकास तालिम, व्यावसायिक सिपमूलक शिक्षा र इन्टर्नसिपको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. युवाहरूको प्रीतिक, संलग्नता र नेतृत्व क्षमता विकास गर्दै सामाजिक, आर्थिक र राजनीतिक माध्यमबाट स्थानीय विकास निर्माणमा युवा परिचालन गरिनेछ ।
८. विपद्, महामारी, विकास निर्माण कार्य, सरसफाइ तथा वातावरण संरक्षण र सामाजिक चेतना अभिवृद्धिमा युवा स्वयंसेवकहरूको परिचालन गरिनेछ ।
९. "म बनाउछु मेरो पालिका, समृद्ध मस्यौडी गाउँपालिका निर्माणमा मेरो सहभागिता" भन्ने नाराका साथ स्वेच्छिक स्वयंसेवकको रुपमा युवाहरूलाई परिचालन गरिनेछ ।

ड) संस्कृति, लक्षित वर्ग, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

क) इतिहास, धर्म, संस्कृति नीति:-

१. परम्परागत प्राचीन मौलिक संस्कार संस्कृति, स्थानीय कला, भेषभुषाको संरक्षण, जगेर्ना, विकास र प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ । घयाप्रे, पच्यु, लामा, बालुन, रोधी, सोरठी, घाटु, कृष्ण चरित्र, सेर्गा, तमरोछोरी,

झ्याउरे, तामाङ सेलो, भजन, चुङ्का, स्याङ्गु, लाखे जस्ता साँस्कृतिक सम्पत्ति तथा परम्परागत पञ्चेबाजा तथा अन्य लोक बाजाहरूको संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।

२. पुरातात्विक महत्वको स्थान र सामग्रीको पहिचान तथा संरक्षण गरिनेछ ।

३. परम्परागत पानी घट्ट, ढिकी जाँतोको संरक्षण प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

४. घेर्मु १६ औं शताब्दीको घले राजाको राजधानी भएको ऐतिहासिक स्थल संरक्षण संवर्द्धन गरिनेछ ।

ख) महिला समानता र सशक्तीकरण:

१. स्थानीय तहको रोजगारी, उपभोक्ता समिति र व्यवस्थापन समिति गठन गर्दा ३३ प्रतिशत महिलाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।

२. महिला लक्ष्मी आयमूलक तथा सीप विकास तालिम व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

३. वडा तथा गाउँपालिकास्तरीय महिला सशक्तीकरणको अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४. बालविवाह, लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा, बोक्सी जस्ता अमानवीय कुराहरूको निर्मुल पार्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५. एकल महिलाहरूको वर्गिकरण गरी राज्यले दिँदै आएको सुविधालाई व्यवस्थित गरिनेछ । एकल महिलाहरूका लागि आय आर्जन तथा सीप विकासको व्यवस्था गरिनेछ ।

ग) जेष्ठ नागरिक:

१. जेष्ठ नागरिकहरूको अनुभव तथा सीप पछिल्लो पुस्तामा हस्तान्तरण गर्नका लागि प्रत्येक वडामा वडा स्तरीय जेष्ठ नागरिक सञ्जाल गठनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२. ६० वर्ष देखि ६९ वर्ष उमेर समूहका एकल पुरुषलाई सम्मान स्वरूप उपलब्ध गराउँदै आएको मासिक सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३. वार्षिक रुपमा कम्तीमा एकपटक जेष्ठ नागरिकहरूलाई धार्मिक पर्यटकीय ऐतिहासिक स्थलहरूमा सद्भावना तथा देशदर्शन भ्रमणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४. जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रमहरू आयोजना गरिनेछ ।

५. ७० वर्ष उमेर पुरा भएका जेष्ठ नागरिकहरूलाई जिल्ला अस्पताल सम्मको निशुल्क एम्बुलेन्स यातायातको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

घ) बालबालिका:

१. विपन्न वर्ग तथा विपद्मा परेका बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकास गर्न बालसंरक्षण कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।

२. गरीब, असहाय, अपाङ्ग, अशक्त बालबालिकाको लागि शिक्षा स्वास्थ्यमा पहुँच पुऱ्याउन विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।

३. विद्यालय स्तरीय, वडा स्तरीय र गाउँपालिका स्तरीय बालक्लव गठन गरिनेछ ।

४. बालबालिकामा अन्तर्निहित प्रतिभाको प्रस्फुटन गराउन अन्तरविद्यालय गाउँपालिका स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

५. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी सूचकहरू पूरा गर्ने गरी बालमैत्री वडा घोषणा गर्दै बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।

६. बालश्रमको न्यून, बालमैत्री शासन तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गरिनेछ ।

ड) अपाङ्ग, असहाय, अल्पसङ्ख्यक, मनोसामाजिक समस्या :

१. 'घ' वर्गको अपाङ्ग, अशक्त, अल्पसङ्ख्यकहरुलाई शिक्षा आयआर्जन सम्बन्धी सीप विकास र राहतको विशेष कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
२. अपाङ्गताको अवस्था हेरी सो व्यक्ति वा परिवारलाई लक्षित गरी विशेष सहयोग कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
३. ग वर्गको अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई उपलब्ध गराउँदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. मनोसामाजिक समस्या भएका व्यक्तिहरुको स्वावलम्बन समुहहरु बनाई आय आर्जनको कार्यक्रमहरु लागु गरिनेछ ।
५. आफ्नो लागि आफैँ केही गर्न नसक्ने अवस्थामा रहेका, हेरचाह र पालन पोषण समेत गरिदिने कोही नभई जीवन नै जोखिममा रहेका सडक आश्रित सहयोगापेक्षी नागरिकहरु, अपाङ्गता भएका व्यक्ति एवम् मनोरोगीहरुको उद्धार एवम् व्यवस्थापनको लागि विभिन्न संघ संस्थाहरु सँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

च) जनजाति, दलित:

१. वडा तथा गाउँपालिकास्तरीय दलितहरुको सञ्जाल गठन गरी सशक्तीकरणको अभियानमा अगाडी बढाइनेछ ।
२. दलितहरुले गर्दै आएको पेशा तथा व्यवसायलाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रमको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
३. छुवाछुतलाई सामाजिक र कानुनी अपराधको रूपमा लिई सामाजिक विभेदको अन्त्य गरिनेछ ।
४. जनजातिहरुको सीपमा आधारित घरेलु उद्योगधन्दाहरु राडी पाखी, बख्खु, चोया डोका आदिको संरक्षण एवम् व्यवसायिक उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
५. वडा तथा गाउँपालिका स्तरीय आदिवासी जनजातिहरुको सञ्जाल गठन गरी जनजाति हकहित तथा अधिकारको संरक्षण गरिनेछ ।

छ) बालविवाह, लैङ्गिक हिंसा सामाजिक कुरीति, विभेद र छुवाछुत अन्त्य गर्ने अभियान सम्बन्धी नीति:

१. बालविवाह गर्नु कानूनको विपरित र अपराध समेत भएकाले बाल विवाह अन्त्य गर्न विद्यालय र वडा स्तरीय भेला गरी कानुनी सचेतना र सशक्तीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । बाल विवाह मुक्त पालिका घोषणा गर्दै बाल मैत्री स्थानीय शासनको आधार तयार गरिनेछ ।
२. महिलाहरु माथि लिङ्गकै आधारमा हुने भेदभाव, हिंसा, अपहेलना र बहिष्करण अन्त्य गर्ने अभियान सञ्चालन गर्दै महिला माथि हुने हिंसाको दोषी माथि कानुनी कारबाही बढाउन आवश्यक समन्वय, सहयोग र सहजीकरण गरिनेछ ।

ज) उपभोक्ता हित सम्बन्धी नीति:

१. उपभोक्ता मञ्च गठन गरिनेछ ।
२. कृषि उत्पादनको समर्थन मुख्य निर्धारण गरि किसान र उपभोक्ता बीच सन्तुलन कायम गरिनेछ ।
३. खाद्य वस्तु, बजार मूल्य, सार्वजनिक यातायात भाडाको नियमित अनुगमन गरि नियमन गरिनेछ ।

❖ शहिद तथा वेपत्ता योद्धा र शहिद परिवार सम्बन्धी नीति:

१. महङ्गी, भ्रष्टाचार विरुद्धको आन्दोलनमा शहादत प्राप्त गर्नुहुने शहिद सुकमान गुरुङ, जनयुद्धका चरणमा बलिदान गर्नुहुने शहिदहरु कोपिला घिमिरे(आस्वा), परशुराम गुरुङ, सुक बहादुर बि.क., एण्डु क्षेत्री, वेपत्ता योद्धा तेज बहादुर भण्डारी र सितमान गुरुङको सम्मान र सम्झनामा खुदी बजारमा स्थापना गरिएको शहिद तथा वेपत्ता स्मृति भवनलाई थप व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ ।
२. गाउँपालिकाको संरक्षकत्वमा स्थापना गरिएको शहिद तथा वेपत्ता स्मृति अध्ययन केन्द्रलाई आवश्यक सहयोग गरी शहिद तथा वेपत्ता योद्धाहरुको स्मरणमा स्मृति कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने र जीवनीहरु प्रकाशन गर्न आवश्यक सहयोग, समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।

❖ राष्ट्रिय व्यक्तित्व, स्थानीय राजनैतिक, सामाजिक अभियन्ताहरुको सम्मान तथा स्मरण सम्बन्धी नीति:-

१. गाउँपालिकाको भूगोलभित्र जन्मिएर राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा ख्याति प्राप्त व्यक्तित्वहरु डा. हर्क गुरुङ, राष्ट्रकवि माधव प्रसाद घिमिरे, राष्ट्रिय विभूति वीर भक्ति थापा, कविवर डिल्लीजङ्ग गुरुङ, नर जङ्ग गुरुङ, पहिलो प्रधानाध्यापक बद्रिनाथ सुवेदी लगायत विभिन्न कालखण्डका जनप्रतिनिधि, शैक्षिक व्यक्तित्व र सामाजिक अभियन्ताहरुको जीवनी प्रकाशन/गर्न आवश्यक समन्वय, सहजीकरण र सहयोग गरिनेछ ।
२. राष्ट्रकवि माधव प्रसाद घिमिरे र डा. हर्क गुरुङको सम्मान तथा स्मरणमा वेसीशहर-चामे सडकको नामाकरणका लागि सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्दै थप पहल गरिनेछ ।

❖ मदिरा, सुर्ति जन्य पदार्थ र लागु औषध नियन्त्रण अभियान:-

१. मदिरा, सुर्तिजन्य पदार्थ तथा लागु औषध नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
२. अनियन्त्रित मदिरा सेवनका कारण समाजमा हुने झै-झगडा मानव स्वास्थ्यमा पर्दै गएको असरहरुलाई मध्य नजर राख्दै मदिरा सेवनलाई निरुत्साहित गर्न मदिरा सेवनबाट मानव स्वास्थ्यमा पर्ने असर र समाजमा उत्पन्न हुने समस्याहरुको बारेमा सचेतना फैलाउने कार्यक्रम अवलम्बन गरिनेछ ।

❖ वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति:-

१. गाउँपालिकाका विपद् जोखिम क्षेत्रहरुको पहिचान तथा नक्साङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार बस्ती स्थानान्तरणको नीति लिइनेछ ।
२. विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
३. भू-क्षय तथा नदी नियन्त्रण, सेनेटरी ल्याण्डफिल्ड साइट निर्माण, जग्गा पुनर्स्थापना जलवायु परिवर्तन, प्राकृतिक ताल तलैया र सिमसार क्षेत्रको संरक्षण गरिनेछ ।
४. लघुविद्युत, सौर्य तथा वायु ऊर्जा, बायोग्याँस र ग्रामीण ऊर्जा सुधारिएको चुल्हो जस्ता नवीकरणीय ऊर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
५. वनजन्य जडीबुटिहरुको सङ्कलन तथा प्रशोधन र जडिबुटिको व्यवसायिक खेतीको शुरुवात गर्दै रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।
६. ACAP, N-AP सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, वन उपभोक्ता समितिहरु सँग सहकार्य गरी वन, वन्यजन्तु संरक्षण गर्ने र पर्यटन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

७. वनमासा भार, बाँदर जस्ता कुराहरुले परेका प्रभावहरुलाई न्यूनिकरण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
८. वनजन्य कच्चा पदार्थसँग आधारित घरेलु उद्योगहरुको प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
९. विद्युतीय चुल्होको प्रयोग बढाउन अनुदानमा विद्युतीय चुल्हो वितरण कार्यक्रमबाट धुवौँरहित भान्साघरको रूपमा विकास गरिनेछ ।
१०. पूर्वाधार विकास कार्य गर्दा बायोइन्जिनियरिङमा जोड दिइनेछ । जसमा बाँस, निगाँलो, अम्रिसो, बेद बाँस जस्ता विरुवाहरु लगाई आय आर्जन वृद्धि गरिनेछ ।
११. विपद्बारे हुने मानवीय तथा भौतिक क्षति रोक्न भूसंरक्षण तथा पहिरो नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यहरु र नदी तटबन्धन तथा बाढी नियन्त्रणसम्बन्धी कार्यहरु गरिनेछ ।
१२. वन डँढेलो हुन नदिन सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । डँढेलोबाट हुनसक्ने क्षति रोक्ने प्रतिकारात्मक तथा उपचारात्मक कार्यक्रम तय गरिनेछ ।
१३. चोरी निकासी रोकथामको लागि कडाईका साथ नियमन गरिनेछ ।
१४. विभिन्न प्रकारका विपद्हरुको सामना गर्न पूर्वतयारी तथा आपतकालीन उद्धार, राहत एवं पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धी कार्यहरु गरिनेछ ।
१५. वनक्षेत्रमा हुने मानवीय अतिक्रमण रोक्न प्रदेश र सङ्घसँग सहकार्य गरिनेछ ।
१६. सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिसँगको सहकार्यमा जडिबुटी एवं वन पैदावर उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरणसम्बन्धी कार्यहरु गरिनेछ ।
१७. ढुङ्गा गिटी, बालुवा जस्ता प्राकृतिक स्रोतको उचित प्रयोग र परिचालन गर्न आवश्यक प्रकृया पुरा गर्दै वातावरणमा हानि नहुने गरि स्थानीय जनतासँग समन्वय गर्ने नीति लिइनेछ ।
१८. विपद्बारे आइपर्ने मानवीय तथा भौतिक/क्षतिको अवलोकन गरी विपद् व्यवस्थापन कोषबाट कार्यविधि अनुसार राहत वितरणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१९. सार्वजनिक जग्गालाई लिजमा दिई उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
२०. वडास्तर र गाउँपालिकास्तरमा बनेको विपद् व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस जस्ता संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गर्दै विपद् व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२१. फोहोरको उचित व्यवस्थापन गर्न आवश्यकताको आधारमा विभिन्न स्थानहरुमा फोहोर संकलन केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
२२. कृषिमा प्रयोग गरिने रसायनिक विषादीहरुको प्रयोगलाई अन्त्य गर्न कडाईका साथ नियमन गरिनेछ ।
२३. वातावरण तथा विपद् सम्बन्धी विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु आयोजना गरिनेछ । विभिन्न स्थानहरुमा सुचनामुलक बोर्डहरुको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२४. जलविद्युत आयोजना लगायत विभिन्न पूर्वाधार निर्माण आयोजनाहरुबाट हुने फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित आयोजनालाई जिम्मेवार बनाइनेछ ।
२५. फजुल खर्च गरि जन्मदिन मनाउने परम्परा भन्दा जन्मदिनमा विरुवा रोपेर प्रकृति र वातावरण संरक्षण गर्ने वा असक्त असाहयहरुलाई सहयोग गरि जन्मदिन मनाउने परम्पराको विकास गर्न जोड दिइनेछ ।

❖ **पूर्वाधार विकास नीति:**

क) सडक, भवन तथा पुल:-

१. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४५ को उपदफा २ मा गाउँपालिकाले राष्ट्रिय तथा प्रदेश स्तरीय सडकको दायाँ बायाँ आवेकार क्षेत्र (राइट अफ वे) पालना गराउनु पर्ने व्यवस्था भए अनुसार यस गाउँपालिका भित्र पर्ने सडकको मापदण्डको लागि आवश्यक कानून बनाइ लागू गरिनेछ ।
२. अन्नपूर्ण चक्रीय बैकल्पिक पैदल मार्गको संघ तथा प्रदेश सरकारको साझेदारीमा निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका भित्र आवश्यक ठाउँहरूमा झोलुङ्गे पुल निर्माण गरिनेछ ।
४. सामुदायिक भवनहरूको मर्मत सम्भारमा विशेष ध्यान दिइनेछ । भवनहरूलाई बहु उद्देश्य प्रयोजनमा ल्याइनेछ ।
५. सडकले काटिएको जग्गाहरूको लगत कट्टा गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
६. उत्पादनमुलक क्षेत्रको पूर्वाधार निर्माणमा बजेटलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
७. एक वस्ति एक योजनाको अवधारणामा योजनाहरू छनौट गरिनेछ ।
८. सडक स्तरोन्नति तथा विविध पूर्वाधार निर्माणको लागि एक व्याक्को लोडर खरिद गरिनेछ ।
९. अति आवश्यक साना योजनाहरूको व्यवस्थापन गर्न विशेष बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
१०. उपभोक्ता र टेण्डर मार्फत गरिने कार्यहरूलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन वडा र पालिका स्तरिय अनुगमन समितिहरूलाई थप क्रियाशिल बनाइनेछ ।
११. पूर्वाधार विकास कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन एउटा **Total Station** खरिद गर्ने साथै आवश्यकता अनुसार सम्पूर्ण प्राविधिकलाई थप दक्षता तथा क्षमता विकास सम्बन्धि तालिमहरूको आयोजना गरिनेछ ।
१२. गुणस्तर मापनको लागि एक **Core Cutter** र **Rebound Smith Hammer** खरिद गरिनेछ ।
१३. शुरुवात भएको भुलभुले - बालुवा - डादी - दोभानचौर - अर्खलेबैंसी सडक कालो पत्रे कार्यलाई थप बजेटको व्यवस्थापनमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१४. नयाँ भवन निर्माण हुन बाँकी सिम्पानी स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१५. मर्स्याङ्दी गाउँपालिका प्रवेश द्वार निर्माण गरिनेछ । उक्त प्रवेश द्वारमा मर्स्याङ्दीमा जन्मिनु भएका राष्ट्रिय भुतिहरू र महत्वपूर्ण पर्यटकिय स्थानहरूको चिनारी राखिनेछ ।
१६. पालिकाको गौरवको योजनाहरू निर्धारण गरिनेछ । एक वस्ति एक योजना अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्दै खुद्रे र साना योजनाहरूलाई न्युनिकरण गरिनेछ ।

ख) विद्युत तथा ऊर्जा विकास -

१. साना जलविद्युत आयोजनाको सम्भावना अध्ययन गरी सार्वजनिक-निजी साझेदारीमा सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक ऐन, नियमावली र कार्यविधि तर्जुमा गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्रका केन्द्रिय प्रशासन विद्युतको पहुँच नपुगेका बस्तीहरूमा विद्युत विस्तारको काम सम्पन्न गरिनेछ ।
३. बैकल्पिक ऊर्जामा संघ र प्रदेश सरकारसँग अनुदान माग गरी होमस्टे सञ्चालन भएका बस्तीहरू र बजार क्षेत्रहरूमा सोलार बस्तीको व्यवस्था गरिनेछ ।

४. "मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको पानी ऊर्जामा लगानी लाई अभियानको रूपमा अगाडी बढाई हाइड्रोमैत्री गाउँपालिका घोषणा गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ, साथै गाउँपालिकाभित्र निर्माणाधीन जलविद्युत आयोजनाहरू समयमा नै सम्पन्न गर्नका लागि आवश्यक समन्वय, सहजीकरण र सहयोग गरिनेछ ।
५. मर्स्याङ्दी, खुदी र डादी करीडोरमा सञ्चालन हुने जलविद्युत आयोजनाहरूलाई वातावरणिय अध्ययन प्रतिवेदन अनुसार छरछिमेक कार्यक्रम सञ्चालनमा गाउँपालिकाको समन्वयमा पारदर्शी रूपमा सञ्चालन गर्न लगाइने छ ।
६. सञ्चालित जलविद्युत आयोजनाहरूमा स्थानीय स्रोत, साधन र श्रमको उपयोगमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
७. जलश्रोत र जलविद्युतको विकासलाई मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको रोजगारी, समृद्धि र विकासको आधार बनाइनेछ ।
८. जीर्ण पोल्हरूलाई स्टिल पोल्, सिङ्गल फेजहरूलाई थ्रि फेजमा परिणत गर्दै ट्रान्सफरमरहरूको क्षमता र गुणस्तरता ध्यान दिई विद्युतीकरणको स्तर उन्नतिमा जोड दिइनेछ । नाङ्गो तारहरू हटाई कालो तार राख्न शुरुवात गरिनेछ ।

ग) आवास व्यवस्था:

१. बजार तथा सडक क्षेत्रमा भवन संहिता एवं मापदण्डको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन र अनुगमन गरिनेछ ।
२. घर नभएका पास प्रणालीलाई कार्यान्वयनमा ल्याई घर भवन निर्माणको नियमित अनुगमन गरिनेछ ।
३. राष्ट्रिय भवन संहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. एक गाउँ एक बहुउद्देश्यीय सामुदायिक भवन निर्माण तथा स्तरोन्नति गरिनेछ ।

❖ न्यायिक नीति मेलमिलाप सम्बन्धी

१. स्थानीय सरकारलाई संविधानले न्यायिक अधिकार समेत प्रदान गरेकाले न्यायिक समिति मार्फत समाजमा हुने विवादलाई मेलमिलाप गराउने र अन्यायमा परेका पीडित व्यक्तिहरूलाई क्षतिपूर्ति सहितको न्याय दिलाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
२. न्यायमा स्थानीय जनताको पहुँच र सुनिश्चितता छिटो छरितो गरिनेछ ।
३. समाजमा साम्प्रदायिक सद्भाव र सामाजिक एकतालाई सुदृढ बनाइनेछ ।
४. कानुनी सचेतना र कानून सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्न माध्यमिक विद्यालयका विद्यार्थीहरू, टोल विकास संस्था, आमा समूह, युवा क्लबका सदस्यहरूलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. बालबच्चा, जातीय भेदभाव, छुवाछुत, लैङ्गिक हिंसा उन्मुलन, मदिरा नियन्त्रण अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
६. न्यायपूर्ण समाज निर्माणको लागि समाजमा घट्ने कुलत, जुवातास अन्त्यको लागि सामुदायिक प्रहरी साझेदारी कार्यक्रमका साथै युवा क्लब, आमा समूहको साझा सक्रियतामा सार्वजनिक स्थलहरूमा मदिराजन्य वस्तुको उपभोगमा नियन्त्रण गरिनेछ ।

❖ भूमि नीति:-

१. भू-उपयोगको नीति अवलम्बन गरी जमिनको माटो परीक्षण गरी उचाइ अनुसारको सम्भावना भएको कृषि उत्पादनका लागि उर्वर भूमिको उपयोगमा जोड दिइनेछ । साथै उर्वरशील, समथर भू-भागमा वस्ती विकासमा रोक लगाई सिंचाइको व्यवस्था गरी जमिनलाई अधिकतम उपभोगमा ल्याउन महल गरिनेछ ।
२. बाँझो जमिनको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी कृषि, वनसँग सम्बन्धित खेती सञ्चालन गर्नलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. सार्वजनिक जग्गाहरूको पहिचान, लगत सङ्कलन, संरक्षण र उपयोगको नीति लिइनेछ ।
४. खाद्यबाली, नगदेवाली, फलफूल, तरकारी, जडीबुटीको क्षेत्र निर्धारण गरी उत्पादन वृद्धि गरिनेछ ।
५. जमिन बाँझो राख्न नपाइने नीति अवलम्बन गर्दै भूउपयोग कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
६. जोखिमयुक्त बस्ती, घरहरूको स्थानान्तरण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
७. सार्वजनिक जग्गा संरक्षण र विकास तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।

❖ संस्थागत संरचना, सेवाप्रवाह, सुशासन तथा पारदर्शिता सम्बन्धी नीति:-

१. प्रत्येक नागरिकलाई सूचनाको हक भएकाले गाउँपालिकाभित्र भएका विभिन्न योजना, कार्यक्रम, निर्णय, खर्च तथा अन्य सूचनाहरू गाउँपालिकाको आधिकारिक वेबसाइट तथा अन्य विद्युतीय माध्यमबाट सूचना प्रसारण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकाले प्रवाह गरेको सेवा तथा कार्यान्वयनमा रहेका आयोजना तथा विभिन्न विषयहरूलाई जनता सामु लैजान तथा जनताको पृष्ठपोषण लिन एक आर्थिक वर्षमा कम्तीमा दुई पटक सार्वजनिक सुनुवाइको कार्यक्रम राखिनेछ ।
३. राजस्व सङ्कलन प्रणालीलाई अनलाइनको माध्यमबाट थप व्यवस्थित बनाइनेछ ।
४. यस गाउँपालिकामा कार्यरत करार कर्मचारीहरूको लागि निजहरूको तलब स्केलबाट ३ प्रतिशत रकम कट्टा गरी सो रकम पालिकाको कर्मचारी कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरि शत प्रतिशत रकम थप गरी सेवाशर्तलाई प्रभावकारी बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
५. कर्मचारीहरूको क्षमताविकास तथा प्रोत्साहन गर्दै, गाउँपालिकाभित्र आउने सेवाग्राहीलाई छिटो, छरितो, चुस्त दुरुस्त सेवा प्रदान गर्दै मुस्कान सहितको सेवाप्रवाह गरिनेछ ।
६. डिजिटल नागरिक बडापत्र र सोको प्रभावकारी कार्यान्वयन एवम् अनुगमन गरिनेछ ।
७. भ्रष्टाचार विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि गर्दै भ्रष्टाचारीलाई सामाजिक बहिष्कार गर्दै भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता अपनाइनेछ ।
८. राष्ट्रिय विभूति, अन्तर्राष्ट्रिय व्यक्तित्व, शहिद, शिक्षाप्रेमी तथा सामाजिक अभियन्ता, साहित्यकार, कलाकार, पत्रकार, खेलाडी, उद्यमी, आमा समूह, युवा क्लब, संघ संस्थाहरूलाई सम्मान तथा पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
९. लेखा प्रणाली, लेखापरीक्षण र लेखा समितिको कार्य सम्पादनलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

१०. गाउँपालिकामा शान्ति सुरक्षा र अमनचयनलाई भरपर्दो बनाइनेछ । सबै प्रकारको अराजकताको अन्त्य गरी कुनै पनि प्रकारको अपराधलाई न्यायको कठघरमा उभ्याई कानुनी कारवाहीको दायरामा ल्याइनेछ ।

११. पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासका कार्यक्रमहरूमा जोडिनेछ ।

१२. एक व्यक्ति एक पदको अवधारणालाई नीतिगत रूपमा व्यवस्था गर्दै संस्थागत नेतृत्व सफल र प्रभावकारी बनाउन पहल गरिनेछ ।

१३. अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत विच र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुखहरू विच कार्य सम्पादन सम्झौता गरि सेवा प्रवाहलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

१४. गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय र विभिन्न शाखाहरूबाट सेवा प्रवाहमा भएको भन्कट, ढिला सुस्ति, र काम नगरि दिएको भन्ने जस्ता गुनासोहरूलाई पूर्ण रूपमा अन्त्य गर्न तथ्य र आधार सहित लिखित रूपमा सूचना अधिकारी मार्फत वा टेलिफोन, मेसेज, ईमेल मार्फत गाउँपालिकाको अध्यक्ष वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सोभै सम्पर्क वा जानकारी गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

❖ स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति:-

१. एफ.एम.रेडियो, पत्रपत्रिका, टेलिभिजन एवम् सामाजिक सञ्जालको अधिकतम प्रयोग मार्फत जनचेतना, कृषि सेवा, मौसमको पूर्वानुमान, यातायात तथा ट्राफिक सूचना, बजार मूल्य, विपद् तथा महामारी विरुद्ध सचेतना तथा पालिकाले गर्ने विकासको संप्रेषण गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकाभित्र रहेका सम्पूर्ण शिक्षण तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई प्रविधिमैत्री तालिम सञ्चालन र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण खातापाता, ढङ्गमा रहेका सम्पूर्ण विवरणलाई डिजीटलाइजेशन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. गाउँपालिकामा फोन र ईमेल मार्फत गुनासो राख्न सक्ने तथा प्राप्त गुनासो फछ्यौट गर्ने प्रणालीको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. सेवाग्राहीलाई कार्यालय सम्म जानु पर्ने अवस्थाबाट सहज बनाउन विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूबाट हुन सक्ने सेवा प्रवाहलाई सोही बमोजिम व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. मर्स्याड्दी गाउँपालिकाको डिजिटल प्रोफाइललाई अद्यावधिक गरिनेछ ।
७. सार्वजनिक एवम् सरकारी सम्पत्तिको अभिलेख सङ्कलन, संरक्षण र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
८. सुरक्षाको दृष्टिकोणबाट विभिन्न बजारहरूमा सि सि क्यामेरा जडान गर्दै लगिनेछ ।

❖ गैर सरकारी संघ/संस्था तथा सहकारी क्षेत्र सम्बन्धी नीति:-

१. सहकारीलाई उत्पादन, प्रशोधन र वितरणसम्म प्रभावकारी बनाई रोजगारीको आधार स्तम्भ विस्तार गरिनेछ ।
२. सहकारीलाई सेवामुखी र नाफामुखी बनाई सहकारी सिद्धान्त अनुसार सञ्चालन गरिनेछ ।
३. सहकारीहरूमा देखिएको समस्याहरू ऋण असुली र अपचलनलाई नियमन गर्दै लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । अनुगमनलाई कडाईका साथ कार्यन्वयन गरिनेछ ।
४. सहकारी संस्थाहरूलाई थप व्यवस्थित बनाउन विभिन्न नीती, विनियम, निर्देशिकाहरूको मस्यौदा तयार पारी सहकारी संस्थाहरूलाई कार्यन्वयन गर्न लगाइनेछ ।

बसन्त पुरे
अध्यक्ष

५. बैङ्किङ र सहकारी क्षेत्रलाई लक्षित वर्गको पहुँच सुनिश्चित गरी चक्रीय कोष निर्माण गरी कृषि, पशुपालन र अन्य आयमुलक कार्यक्रमहरूमा उनीहरूलाई सक्रिय सहभागिता गराइनेछ ।
६. सबै वर्गका जनसमुदायलाई वित्तीय पहुँचको सुनिश्चितताको लागि एक घर एक खाताको नीति लागू गर्न बैङ्क तथा सहकारीलाई परिचालित गरिनेछ ।
७. गाउँपालिका स्तरीय सहकारी सञ्जाललाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
८. सहकारी दिवसलाई सम्पूर्ण सदस्यहरूको दिवसको रूपमा थप व्यवस्थित तरिकाले मनाइनेछ ।
९. गै.स.स.को लगानीलाई सरकारी लगानीको परिपूरकको रूपमा स्थापित गरी व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
१०. उपभोक्ता समितिहरूको बैङ्किङ कारोबारको लागि थप सहजता होस् भन्ने हेतुले आफुलाई पाइक पर्ने बैङ्क खाता सञ्चालन गर्न र यस गाउँपालिका वासीहरूको सहजताको निम्ति अन्य बैङ्कहरूको शाखा सञ्चालनको निम्ति आवश्यक सहयोग र पहल गरिनेछ ।

❖ स्थानीय स्रोत-साधन तथा राजस्व परिचालन:

१. स्थानीय अधिकारका खानी तथा खनिज पदार्थको उत्खनन, संरक्षण एवम् परिचालन सम्बन्धी नीति तथा कानुनी व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
२. स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार अनुरूप स्थानीय कर, सेवा शुल्क तथा दस्तुर परिचालन एवं राजस्व छुलीमा नियन्त्रण गरिनेछ ।
३. सूचना प्रविधिमा आधारित करदाताको विवरण तथा राजस्व सङ्कलन व्यवस्था, राजस्व परिचालनको दीर्घकालिन योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र मुल्यांकन गरी अगाडि बढिनेछ ।
४. सङ्घीय एवं प्रादेशिक कानूनबमोजिम प्राकृतिक स्रोत साधन र सेवा शुल्क रोयल्टी सङ्कलनको विधि, समन्वय, सहजीकरणका प्रयासहरू गरिनेछ ।
५. राजश्व सुधार योजना तयार गरि राजश्वको दायरा बढाइनेछ ।
६. कर प्रणालीलाई नागरिकको कर्तव्य बनाइने छ ।

❖ सङ्घ प्रदेश र स्थानीय तहहरू बीच सहकार्य:

१. सङ्घ, प्रदेश र अन्य स्थानीय तहहरू बीच समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. छिमेकी स्थानीय तह लगायत देश विदेशको अन्य स्थानीय तहसँग आपसी सहकार्य, अध्ययन तथा सिकाइ भ्रमण गरी आफ्नो गाउँपालिकालाई नमुना गाउँपालिका बनाउन भरपर्दो आधार निर्माण गरिनेछ ।
३. विभिन्न स्वदेश तथा विदेशमा रहेका स्थानीय तहसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरी आपसी सहयोग आदानप्रदान गरिनेछ ।

अन्त्यमा यस गाउँपालिकाको विकासमा योगदान पुऱ्याउनुहुने जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, शिक्षक र सम्पूर्ण जन समुदायहरूप्रति हार्दिक आभार सहित धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
धन्यवाद ।

अर्जुन गुरुङ
अध्यक्ष

मस्यौडी गाउँपालिका, लमजुङ

मिति: २०८२/१०/१०

अर्जुन गुरुङ
अध्यक्ष

निर्णय नं. २ : मर्स्याङ्दी गाउँपालिका आर्थिक विधेयक २०८२ सम्बन्धमा ।

सभामा प्रस्तुत मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको आर्थिक विधेयक २०८२ उपर छलफल भई निम्नानुसारको आर्थिक विधेयक २०८२ सर्वसम्मत रुपमा पारित गर्ने निर्णय भयो ।

मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको आर्थिक विधेयक २०८२

प्रस्तावना:

मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम मर्स्याङ्दी गाउँ सभाले यो विधेयक बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस ऐनको नाम “मर्स्याङ्दी गाउँपालिका आर्थिक विधेयक २०८२” रहेको छ ।

(२) यो विधेयक २०८२ साल श्रावण १ गतेदेखि मर्स्याङ्दी गाउँपालिका क्षेत्रमा लागू हुनेछ ।

२. भूमि कर / मालपोत: मर्स्याङ्दी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूची (१) बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । यस अनुसूची बाट जम्मा रु १५ लाख रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्न सकिने अनुमान गरिएको छ ।

३. घरवहाल कर: मर्स्याङ्दी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा अनुसूची (२) बमोजिम घर जग्गा बहाल कर लगाइने र असूल गरिनेछ । यस अनुसूची बाट जम्मा रु २ लाख ५० हजार रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्न सकिने अनुमान गरिएको छ ।

४. व्यवसाय तथा नविकरण: मर्स्याङ्दी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोबारका आधारमा अनुसूची (३) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । यस अनुसूचीबाट जम्मा रु ५ लाख रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्न सकिने अनुमान गरिएको छ ।

५. कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको व्यवसायिक कारोबारमा लाग्ने कर:

मर्स्याङ्दी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी मास र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाल, छाला, जस्ता वस्तुको व्यवसायिक कारोबार गरेवापत अनुसूची (४) बमोजिमको कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । यस अनुसूची बाट जम्मा रु ३ लाख रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।

६. बहाल बिटौरी कर: मर्स्याङ्दी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूची (५) मा उल्लेख भए अनुसार हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचिमा भएको व्यवस्था अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क

- लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । यस अनुसूचीबाट जम्मा रु २ लाख रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।
७. पर्यटन शुल्क (क्यानोइङ्ग र न्याफ्टीङ्ग शुल्क, शहासिक खेलकुदः) मस्याङ्दी गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र क्यानोइङ्ग र न्याफ्टीङ्ग सेवा वा व्यवसाय संचालन गरेवारत अनुसूचि (६) बमोजिमको शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । यस अनुसूचीबाट जम्मा रु ५० हजार रुपैया संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।
८. सेवा शुल्क, दस्तुरः मस्याङ्दी गाउँपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका अनुसूचि (७) मा उल्लिखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचिमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । यस अनुसूचीबाट जम्मा रु २५ लाख रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ । साथै गैरकर राजस्व रु २ लाख रुपैया संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।
९. ढुङ्गा, गिट्टि, बालुवा विक्रि तथा निकासी शुल्क दस्तुरः मस्याङ्दी गाउँपालिकामा भएका प्राकृतिक स्रोत (ढुङ्गा, गिट्टि, बालुवा) को गाउँपालिकाले ठेक्काको माध्यमबाट नियमानुसारले लगाउने शुल्क तथा गाउँसभा र गाउँकार्यपालिकाले तोके अनुसारको शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । उक्त क्षेत्रबाट जम्मा रु १५ लाख रुपैया राजस्व उठाउने अनुमान गरिएको छ ।
१०. स्थानीय राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरः मस्याङ्दी गाउँपालिकाबाट घरजग्गा सम्बन्धी कारोबारको सिफारिसबाट जिल्ला स्थित मालपोत कार्यालयबाट जम्मा हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरको पालिकाले प्राप्त गर्ने ४५ प्रतिशतले हुन आउने राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम रु.१५ लाख अनुमान गरिएको छ ।
११. सरकारी सम्पत्ती बहाल करः गाउँपालिकाले ट्याक्टर, व्याक्वो लोडर लगायतका मेसिनरी सामानहरुको निश्चित दररेट तोकी भाडामा लगाउन सक्ने छ र सो बापत अनुसूची ९ मा उल्लेख भए बमोजिम रु ५ लाख रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।
१२. परीक्षा शुल्कः यस गाउँपालिका भित्र भएका रिक्त पदको पदपूर्तीको लागि गरिने परीक्षा र सोको लागि लिइने शुल्क सङ्घिय कानून बमोजिम निर्धारण गरिनेछ । यस अन्तर्गत जम्मा रु ५ हजार रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।
१३. प्रशासनीक दण्ड, जरिवाना र जफतः यस अन्तर्गत विलम्ब शुल्क, धरौटी जफत जस्ता जरिवानाहरु पर्छन जसबाट रु ५० हजार रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।
१४. अन्य राजस्वः मस्याङ्दी गाउँपालिको अधिकार क्षेत्र भित्र दर्ता हुने तथा नविकरण हुने सङ्घ संस्था तथा व्यवसायहरुको दर्ता तथा नविकरण गरे बापतको राजस्व संकलन व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि अनुरूप गरिनेछ । यस बाट जम्मा रु २ लाख ९५ हजार रुपैया मात्र संकलन

अर्जुन गुरुङ
व्यवसाय

गर्ने अनुमान गरिएको छ । साथै फोहोरमैला कर बापत रु १ लाख रुपैया मात्र संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।

१५. सवारी साधन कर: मस्यौददी गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ । यस अनुसूचीबाट जम्मा रु ५० हजार रुपैया मात्र राजस्व संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।

१६. घरहरूको नक्सा पास तथा प्रमाणिकरण दस्तुर: मस्यौददी गाउँपालिका भित्रका बन्दै गरेका घरहरूको नक्सा पास तथा प्रमाणिकरण बापतको दस्तुर लिइनेछ । यस क्षेत्रबाट जम्मा रु २ लाख रुपैया मात्र संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।

१७. अन्य आम्दानी: यस गाउँपालिकाले जारी गरेका ऐन, कार्यविधि र निर्देशिकाहरूले तोकेबमोजिमका विषयहरू साथै उल्लेखित शिर्षकहरूमा नपर्ने क्षेत्रहरूबाट कानून लगाउन सकिने छ, सो बापत रु ५ लाख रुपैया मात्र संकलन गर्ने अनुमान गरिएको छ ।

१८. कर छुट: यस विधेयक बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिइने छैन ।

१९. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि: यो विधेयकमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि मस्यौददी गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।

अनुसूची-१

भूमीकर (मालपोत)

क) निजी जग्गा :

क्र.स.	खेत तर्फ प्रति रोपनी	पाखो तर्फ प्रति रोपनी	जरीवाना दस्तुर बाफो जग्गा बापत जरिवाना
१	रु २०१००	रु १०१००	कर मुल्यको खेत तर्फ प्रति रोपनी रु ६०/- र पाखो आधा लाग्ने । तर्फ प्रति रोपनी रु ३०/-

अनुसूची-२

घर बहाल कर

१.	संघ संस्था, सरकारी कार्यालय, गोदाम, निजी प्रयोजनको लागि भाडामा दिने	१० प्रतिशतका दरले
----	---	-------------------

अनुसूची-३

व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण

क) व्यवसायिक प्रयोजनको लागि सञ्चालित पसलहरू

क्र.स.	विवरण/प्रकार / वर्गिकरण	रकम रु	कै.
--------	-------------------------	--------	-----

१	भ्याटमा दर्ता भएका व्यवसायहरु	२०००।००	भ्याटमा दर्ता हुनु पर्ने व्यवसायहरु तर नभएका समेत
२	प्यानमा दर्ता भएका व्यवसायहरु	१०००।००	
३	पसल	५००।००	प्यानमा दर्ता नभएका व्यवसायहरु मात्र
४	पोका वा भोलामा सामान राखी मोटर साइकल, प्रति दिन	१००।००	
५	मानिस आफैले बेच्ने प्रति दिन	५०।००	

ख) केबूल, नेटवर्किङ केबल

१	केबूल, नेटवर्किङ केबल	५,०००।००
---	-----------------------	----------

ग) वित्तीय सेवा (व्यवसाय कर)

क्र.स.	वर्गीकरण	क वर्ग	ख वर्ग	ग र घ वर्ग
१	बैंक,	१५,०००।००	१५,०००।००	१०,०००।००
२	सहकारी संस्था	१०,०००।००	८,०००।००	५,०००।००

घ) शिक्षा तथा निर्माण व्यवसायी (व्यवसाय कर)

१)	नि.जि क्षेत्रका बोर्डिङ स्कूल क्याम्पस मा.वि.आ.वि. र प्रा.वि.	७,०००।००	५,०००।००	३,०००।००
२)	निर्माण व्यवसायी गाउँपालिकामा प्रधान कार्यालय भएको निर्माण व्यवसायमा घ	इजाजत पत्र दस्तुर रु १५,०००।-, इजाजत पत्र नवीकरण दस्तुर रु ५,०००।-, व्यवसाय कर दस्तुर रु १०,०००।-, विलम्ब शुल्क दस्तुर रु २०००।-		

ड) कवाडी सामानको थोक बिक्रेता

कवाडी सामानको निकासी कर	प्रति ट्रयाक्टर रु २,५००	प्रति टिपर रु ५,०००	प्रति ट्रक रु ७,५००
-------------------------	--------------------------	---------------------	---------------------

च) जलविद्युत आयोजना :

प्रति मेघावट	रु २०००
--------------	---------

अनुसूची-४

कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको व्यवसायिकक करोवारमा

यासागुम्बा कांचो प्रति किलो रु	१०००।००
यासागुम्बा सुकेको प्रति किलो रु	४,०००।००
२ सतुवा प्रति किलो रु	२५०।००
३ वनलसुन प्रति किलो रु	२५०।००
४ तेजपत्ता प्रति किलो रु	५।००
५ दालचिनि प्रति किलो	५।००
६ मह प्रति लिटर	५०।००
७ अलैची प्रति किलो	५।००
८ अन्य	५०।००

अनुसूची-५

बहाल बिटौरी शुल्क

१.	सरकारी तथा सार्वजनिक जमिन उपयोग गरे वापत (वसोवास प्रयोजन)	प्रति आना वार्षिक रु १००।००
२.	सरकारी तथा सार्वजनिक जमिन उपयोग गरे वापत (व्यापारिक प्रयोजन)	प्रति आना वार्षिक रु ३००।००
३.	सार्वजनिक जमिन व्यवसायिक कृषि उत्पादनको लागि प्रयोग	प्रति रोपनी रु ३००।००

अनुसूची-६

पर्यटन शुल्क (क्यानोइङ्ग शुल्क, र्याफटीङ्ग शुल्क, सहासिक खेलकुद)

१.	नदीमा रफटिङ्ग गर्ने पर्यटकहरूलाई प्रति व्यक्ति प्रति पटक	२०।००
२.	रक कलाईमिड (स्थानीय, नेपाली, विदेशी) प्रति दिन	१००, २००, ५००
३.	क्यानोइङ्ग (विदेशी पर्यटक प्रति व्यक्ति प्रति दिन)	२००।००
	क्यानोइङ्ग (स्वदेशी पर्यटक प्रति व्यक्ति प्रति दिन)	१००।००

अनुसूची-७

सेवा शुल्क/दस्तुर

सि.न	विवरण	नया कर/शुल्क/दस्तुर (रु)
क) पञ्जीकरण सम्बन्धी तथा अन्य सिफारिस		
१	नाता प्रमाणित (नेपालीमा)	३००।००
२	नाता प्रमाणित (अंग्रेजीमा)	५००।००
३	जन्म, विवाह, मृत्यु, वसाईसराई र सम्बन्ध विच्छेद विलम्ब दस्तुर	२००।००
४	काउन्सिलिङ प्रमाणित	५००।००
५	वंशजको नागरिकता सम्बन्धी सिफारिस	२००।००
६	वंशजको नागरिकता सम्बन्धी प्रतिलिपी सिफारिस	२००।००
७	अंगिकृत नागरिकता सम्बन्धी सिफारिस	२,०००।००
८	नाम छुटको सिफारिस	२००।००
९	सनाखतको सिफारिस	२००।००
१०	जन्म, मृत्यु सम्बन्धी सिफारिस	२००।००
११	त पत्नी सम्बन्ध विच्छेद प्रमाण पत्र दस्तुर	१,०००।००

२२

२२

१२	अस्थायी/स्थायी बसोबास सम्बन्धी सिफारिस	२००१००
१३	नाम, थर, जन्म मिति संशोधन सिफारिस	३००१००
१४	जन्ममिति प्रमाणित शुल्क	२५०१००
१५	व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गर्ने शुल्क	२००१००
१६	प्रतिलिपी व्यक्तिगत घटना दर्ता	३००१००
१७	चारित्रिक सिफारिस, नाबालक / बालिका परिचयपत्र सिफारिस	५००१००
१८	अविवाहित प्रमाणित	५००१००
१९	पारीवारिक विवरण सम्बन्धि सिफारिस	३००१००
२०	जिवित सिफारिस	२००१००
२१	मृतक संगको नाता प्रमाणित	३००१००
२२	संरक्षक सिफरीस (व्यक्तिगत)	२००१००
२३	संरक्षक सिफरीस (संस्थागत)	५००१००
२४	हकवाला हकदार प्रमाणित	२००१००
	विदेशी प्रयोजनका लागि	५००१००
२५	पेन्सन कार्ड वा सो सम्बन्धी अन्य सिफारिस(नेपाली पेन्सनर, भारतीय पेन्सनर, ब्रिटिस वा अन्य देशका पेन्सनर)	क्रमशः रु २००१००, रु ३००१०० र रु ५००१००
२६	हकवाला संरक्षण सम्बन्धी सिफारिस	५००१००
२७	पालनपोषणको लागि सिफारिस	२००१००
२८	अंग्रेजी रुपान्तरण	५००१००
२९	सर्जमिन शुल्क	५००१००

३०	फोहोरमैला संकलन दस्तुर (व्यक्ति, होटल/ ठुला पराल, संस्थाहरु (मासिक))	क्रमशः रु२०, रु५०, रु१०० ।
ख) घर जग्गा सम्बन्धी सिफारिस		
१	कच्ची घर कायम	३००१००
२	पक्की घर कायम	५००१००
३	घरजग्गा नामसारी	५००१००
४	घरपातल प्रमाणित शुल्क	२००१००
५	जग्गा दर्ता सिफारीस	२००१००
६	जग्गा रेखांकनको कार्य / सो कार्यमा रोहबर	२००१००
७	जग्गा धनीपुर्जा हराएको सिफारीस	२००१००
८	पुर्जामा घर कायम गर्ने सिफारीस	२००१००
९	मोही लगत कट्टा सिफारीस	२००१००
१०	घर कोठा खोल्ने कार्य/ रोहबरमा बस्ने कार्य	२००१००
११	कित्ताकाट गर्न सम्बन्धि सिफारिस	२००१००
१२	जग्गाको हक सम्बन्धि सिफारिस	५००१००
१३	जग्गा मूल्याङ्कन सिफारीस / प्रमाणित	३००१००
१४	नेपाल सरकारको नाममा बाटो कायम सिफारीस	२००१००
ग) काठ दाउरा सम्बन्धी सिफारिस		
१	निकासी प्रति ट्रयाक्टर रु	१,०००१००

अनुमति प्राप्त
नाममा

२	निकासी प्रति टुक रु	२,५००।००
घ) संस्था, उद्योग तथा व्यवसाय सम्बन्धी सिफारिस		
१	उद्योग स्थापना सिफारिस	५००।००
२	उद्योगठाउसारी गर्न सिफारिस	५००।००
३	नया व्यवसाय दर्ता (रु १० लाख सम्म, रु २० लाख सम्म र सो भन्दा माथि)	क्रमशः रु २००।००, रु ३००।०० र रु ५००।००
४	व्यवसाय नविकरण	२००
५	व्यवसाय दर्ता सिफारीस	२००
६	व्यवसाय बन्द सिफारीस	२००
७	व्यवसाय सञ्चालन नभएको सिफारीस	२००
८	व्यापार व्यवसाय नभएको सिफारीस	२००
९	संस्था दर्ता सिफारीस पालिका भित्र	२००
१०	संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी सिफारिस	५००।००
ड) शिक्षा तथा विद्यालय सम्बन्धी सिफारिस		
१	छात्रवृत्ति सम्बन्धी सिफारिस	निशुल्क
२	निजी विद्यालय दर्ता र स्तर वृद्धि (प्रावि/ निमावी/ मावी वा सो भन्दा माथि)	७,०००।००, १०,०००।००, १५,०००।००
३	विद्यालय ठाउँसारी सिफारिस	१,०००।००
४	शिक्षक नियुक्ती अभिलेखीकरण (प्रावि/ निमावी/ मावी वा सो भन्दा माथि)	५००।००, ७००।००, १०००।००
५	मार्कसिट संशोधन	रु २००।००
च) स्वास्थ्य सम्बन्धी सिफारिस		
१	निशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचारको सिफारिस शुल्क	निःशुल्क

Handwritten signature and a green circular stamp.

छ) विद्युत तथा टेलिफोन जडान सम्बन्धी सिफारिस

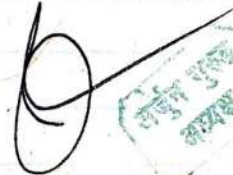
१	विद्युत, खानेपानी सम्बन्धी नामसारी सिफारिस	३००।००
ब)	आर.सी.सी. पक्की घर	५००।००
ग)	सरकारी कार्यालय / संघ संस्था	निशुल्क
ख)	अन्य घर	३००।००

ज) धितो मूल्यांकन (बैंक कारोबार)

क)	रु ५ लाख सम्म	५००।००
ख)	रु १० लाख सम्म	१,०००।००
ग)	रु २० लाख सम्म	२,०००।००
घ)	रु ३० लाख सम्म	३,०००।००
ड)	रु ४० लाख सम्म	४,०००।००
च)	रु ५० लाख सम्म	५,०००।००
छ)	रु ५० लाख भन्दा माथी	रु.५० लाखभन्दा बढी प्रत्येक १० लाखमा ५००।०० का दरले थप हुदै जाने

झ) अन्य दस्तुर

१	निवेदन फाराम प्रति पाना	निशुल्क
२	अनुसूची	निशुल्क
३	साधारण निवेदन दर्ता शुल्क	निशुल्क
४	कोटेशन फाराम शुल्क	आर्थिक नियमावली अनुसार
५	टेण्डर फाराम शुल्क	आर्थिक नियमावली अनुसार

६	निवेदन नक्कल प्रति पाना	निशुल्क .
७	कोर्ट फि मिनाहा सिफारीस	२००१००
८	मिलापत्र दस्तुर प्रति पक्ष (पक्ष र विपक्ष)	५००१००
९	कागज/ मञ्जुरीनामा प्रमाणित	२००१००
१०	चौपाया सम्बन्धी सिफारीस	२००१००
११	अन्य सिफारिस (योजना भूक्तानीको लागि समेत)	२००१००
ब) हैसियत प्रमाणित		
१२	आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्नताको प्रमाणित	२००१००
२	आर्थिक अवस्था कमजोर वा विपन्नताको प्रमाणित	निशुल्क
क) ऋण तथा बैदेशिक रोजगारीका लागि		
१.	रु.१० लाख सम्म	१,०००१००
२.	रु.२० लाख सम्म	२,०००१००
३.	रु.३० लाख सम्म	३,०००१००
४.	रु.४० लाख सम्म	४,०००१००
५.	रु.५० लाख सम्म	५,०००१००
६.	रु.५० लाखभन्दा बढी प्रत्येक १० लाखमा	५००१०० का दरले थप हुदै जाने
ख) अध्ययनको लागि		
१.	रु.२० लाख सम्मको	१,०००१००

२.	रु.३० लाख सम्मको	१,५००।००
३.	रु.५० लाख सम्मको	२,५००।००
४.	रु.५० लाखभन्दा बढी प्रत्येक १० लाखमा	२००।०० दरले थप
ग)	अंशवण्डा र दानवकसमा	२००।००
घ)	गाउँपालिकाले तत्काल धितो मूल्यांकन गरेको सिफारिसको पुनः नवीकरण गर्नुपर्दा जुन प्रयोजनका लागि गरिएको हो सोका लागि लाग्ने दस्तुरको १० प्रतिशत राजश्व लिइनेछ ।	

चार किल्ला सिफारिस/घरबाटोको सिफारिस

क्र.सं.	जग्गाको क्षेत्रफल	जग्गाको विवरण	
		बाटो भएको	बाटो नभएको
१.	१ रोपनी सम्म	५००	२००
२.	१ देखि १० रोपनी सम्म	७५०।०	३००।०
३.	१० रोपनी भन्दा माथि	१,०००।०	५००।०

पशु सेवा शाखाबाट उपलब्ध हुने सेवा शुल्क दस्तुर

क्र.सं.	विवरण	एकाई	प्रति एकाई दर रु.	कैफियत
१	गाई/भैसी दर्ता	गोटा	१०	
२	गाई/भैसी पोष्ट मार्टम	गोटा	२००	
३	हात्ति घोडा बाँदर अन्य वन्यजन्तु दर्ता	गोटा	२००	
४	हात्ति घोडा बाँदर अन्य वन्यजन्तुको पोष्टमार्टम	गोटा	५००	
५	भेडा, बाख्रा, खरायो, आदिको दर्ता	गोटा	५	
६	भेडा, बाख्रा खरायोको पोष्टमार्टम	गोटा	५०	
७	सुँगुर बंगुर दर्ता	गोटा	५	
८	सुँगुर बंगुरको पोष्टमार्टम	गोटा	५०	
९	कुखुरा, हाँस, र अन्य पन्छी दर्ता	गोटा	५	
१०	कुखुरा, हाँस, र अन्य पन्छीको पोष्टमार्टम	गोटा	१०	
११	माछाको पोष्टमार्टम	गोटा	३०	

१२	अन्य पशुपन्छीको पोष्टमार्टम	गोटा	५०	
१३	कुकुर विरालो दर्ता	गोटा	२५	
१४	कुकुर विरालो पोष्टमार्टम	गोटा	३००	
१५	अन्य (मुसा खरायो आदी) पोष्टमार्टम	गोटा	५०	
१६	ठूला चौपायाको मेजर अप्रेशन	गोटा	३००	
१७	साना चौपाया (कुकुर विरालो बाहेक) मेजर अप्रेशन	गोटा	२००	
१८	कुकुर विरालोको मेजर अप्रेशन	गोटा	१०००	
१९	अन्य पशु (वन्यजन्तु समेत) को मेजर अप्रेशन	गोटा	५००	
२०	घाउ ड्रेसिङ	गोटा	५०	
२१	माईनर अप्रेशन	गोटा	१००	
२२	Plastering	गोटा	१००	
२३	Rabies Vaccine	भाइल	५०	
२४	CMT Test	नमुना	२५	
२५	गोबर परिक्षण	नमुना	२५	
२६	Blood Parasite	नमुना	५०	
२७	Skin Scrapping	नमुना	१००	
२८	गोरु खसी बनाएको	गोटा	५०	
२९	बोका खसी बनाएको	गोटा	२०	
३०	बडगुर, सुंगुर खसि बनाएको	गोटा	५०	
३१	कृत्रिम गर्भाधान	गोटा	५०	

५.स.

विवरण

- १ बोका खसी पारेको प्रति बोका रु १०१००
- २ गोरु खसी पारेको प्रति गोरु रु २५१००
- ३ कुकुर उपचार प्रति कुकुर रु २५१००
- ४ कृत्रिम गर्भाधान प्रति पशु रु २५१००
- ५ साधारण उपचार प्रति पशु रु १०१००

अनुदान तर्फको निवेदन शुल्क (पशुसेवा, कृषि विकास तथा गा.पा. ले प्रदान गर्ने जुनसुकै अनुदान तर्फ बढाले पालिकामा गर्ने मात्र)

- १ रु १०,०००/१०० सम्म अनुदान पाउनेमा रु २५१००
- २ रु २०,०००/१०० सम्म अनुदान पाउनेमा रु ५०१००

(Signature)

- ३ रु ५०,०००/०० सम्म अनुदान पाउनेमा रु १००/००
- ४ रु १ लाख सम्म अनुदान पाउनेमा रु १५०/००
- ५ रु २ लाख सम्म अनुदान पाउनेमा रु २००/००
- ६ अनुदान तर्फको निवेदन शुल्क (पशुसेवा, कृषि विकास तथा गा.पा. बाहेक अन्य निकायले प्रदान गर्ने जुनसुकै अनुदान रु २००/००
- ७ कृषि तथा पशु फार्म दर्ता / नविकरण दस्तुर रु.१००/०० मात्र ।

अनुसूची-८

प्राकृतिक स्रोत (ढुङ्गा, वालुवा, गिटी) सम्बन्धी शुल्क :

मस्याङ्दी गाउँपालिकामा अनुसूची (८) मा उल्लेखित प्राकृतिक स्रोत (ढुङ्गा, वालुवा, गिटी) को गाउँपालिकाले ठेक्काको माध्यमबाट नियमानुसारले लगाउने शुल्क तथा गाउँसभा र गाउँकार्यपालिकाले तोके अनुसारको शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

अनुसूची-९

सरकारी सम्पत्ती बहाल कर : गाउँपालिकाले ट्र्याक्टर, व्याकुलोडर लगायतका मेसिनरी सामानहरु

क्र.स	नाम	व्यक्तिगत / उपभोक्ता समितिको कै. लागि (रु)
१	व्याकुलोडर प्रयोग बापत प्राप्त हुने राजश्व दर (प्रति घण्टा) भ्याट सहित	२,५००/-
२	ट्र्याक्टर प्रयोग बापत प्राप्त हुने राजश्व दर (प्रति दिन)	७,०००/-
३	एक्साभेटर बकेट भ्याट सहित	५,५००/-
	एक्साभेटर ब्रेकर भ्याट सहित	६,५००/-

अनुसूची-१०

संघ संस्था दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी दरहरु

क्र.स.	नाम	दर्ता शुल्क	नविकरण शुल्क
१	सेवा मुलक	१०००/००	५००/००
२	गैर नाफा मुलक	३०००/००	१०००/००
३	नाफा मुलक	५०००/००	२०००/००
४	होमस्टे (व्यक्ति)	१०००/००	५००/००
५	होमस्टे (समुह) /	१०,०००/००	२,०००/००

नोट: विलम्ब शुल्क पहिलो वर्ष नविकरण शुल्कको १० प्रतिशत र दोस्रो वर्ष देखि नविकरण शुल्कको ५० प्रतिशत लाग्ने छ ।

Official stamp and signature at the bottom right of the page.

अनुसूची-११

साना सवारी साधन शुल्क तथा नविकरण सम्बन्धी दरहरु

“मस्याङ्दी गाउँपालिकाको हलुका सवारी साधन (तिन पांग्रे, चार पांग्रे) सञ्चालन तथा नियमन सम्बन्धी निर्देशिका, २०८१” वमोजिम रिक्सा, ई-रिक्सा, अटो रिक्सा, ट्याम्पु, म्याजिक, ट्याम्पु (साना चार पांग्रे), ट्याक्सी यातायात, व्यवसायी समितिहरु रुट इजाजत दस्तुर, दर्ता व्यवसायिक कर, विलम्ब शुल्क तथा नविकरण सम्बन्धी दरहरु

क्र.स.	नाम	रुट इजाजत दर्ता शुल्क	नविकरण शुल्क	व्यवसायिक कर कै.
१	रिक्सा	५,०००/-	२५००००	२,००००००
२	ई-रिक्सा	१०,०००/-	५०००००	२,५०००००
३	अटो रिक्सा	२०,०००/-	१००००००	३,००००००
४	ट्याम्पु	३०,०००/-	१५०००००	४,००००००
५	म्याजिक ट्याम्पु (साना चार पांग्रे)	४०,०००/-	२५०००००	४,००००००
६	ट्याक्सी	५०,०००/-	३००००००	४,००००००
७	यातायात व्यवसायी समिति	६०,०००/-	३५०००००	४,००००००

नोट : विलम्ब शुल्क पहिलो वर्ष नविकरणको शुल्कको १० प्रतिशत र दोस्रो वर्ष देखी नविकरणको शुल्कको ५० प्रतिशत लाग्ने छ ।

अनुसूची-१२

घरहरुको नक्सा पास तथा प्रमाणिकरणको लागि दरहरु

मस्याङ्दी गाउँपालिका भित्रका बन्दै गरेका घरहरुको नक्सा पास तथा प्रमाणिकरणको लागि दरहरु

	८ मिटर भन्दा बढी चौडाईको मोटरबाटो भएको	करको दर (प्रति वर्गफिट)			
		क	ख	ग	
☐	RCC FRAME STRUCTURES				
☐	UNDERGROUND	६१००	५१००	४१००	
☐	GROUND FLOOR	७१००	६१००	५१००	
☐	FIRST FLOOR	८१००	७१००	६१००	

☐	SECOND FLOOR	१०१००	८१००	७१००	
☐	THIRD AND ABOVE	१०१००	९१००	८१००	
६ देखि ७ मिटर भन्दा बढी चौडाईको मोटरबाटो भएको					
☐	RCC FRAME STRUCTURES				
☐	UNDERGROUND	५१००	४१००	३१००	
☐	GROUND FLOOR	६१००		४१००	
☐	FIRST FLOOR	७१००	६१००	५१००	
☐	SECOND FLOOR	८१००	७१००	६१००	
☐	THIRD AND ABOVE	९१००	८१००	७१००	
५ मिटर भन्दा कम चौडाईको मोटरबाटो भएको					
	RCC FRAME STRUCTURES				
☐	UNDERGROUND	४१००	३१००	२१००	
☐	GROUND FLOOR	५१००	४१००	३१००	
☒	FIRST FLOOR	६१००	५१००	४१००	
☐	SECOND FLOOR	७१००	६१००	५१००	
☐	THIRD AND ABOVE	८१००	७१००	६१००	

नोट : ख र ग भन्नाले गा पा भित्रको कमशः पिच ग्रावेल र कच्ची सडकको दाँया बाँयाको क्षेत्र भन्ने बुझिन्छ ।

निर्णय नं. ३ : मध्यकालिन खर्च संरचना पारित गर्ने सम्बन्धमा :

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ र नियमावली २०७७ को दफा ११ ले तोके बमोजिम आर्थिक अनुशासन, कार्यान्वयन क्षमता विनियोजन कुशलता र समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्नको लागि आ.व. २०८२/०८३, २०८३/०८४ र २०८४/०८५ को मध्यकालीन खर्च संरचना प्रतिवेदन सर्वसम्मतले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ४ : मस्याङ्दी गाउँपालिकाको आ.व.२०८२/०८३ को विनियोजन विधेयक (बजेट) सम्बन्धमा :

मस्याङ्दी गाउँपालिकाको आ.व. २०८२/०८३ को विनियोजन विधेयक (बजेट) तथा कार्यक्रम सभामा पेश भयो । प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम उपर छलफल गर्न प्रशस्त समय उपलब्ध गराउने हेतुले प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम उपर अर्को बैठकमा छलफल गर्ने निर्णय भयो ।

निर्णय नं. ५ : मस्याङ्दी गाउँपालिकाको १९ औँ गाउँसभाको दास्रो बैठक सम्बन्धमा ।

मस्याङ्दी गाउँपालिकाको १९ औँ गाउँसभाको दोस्रो बैठक २०८२ असार २५ गते बस्ने निर्णय भयो ।